

Psychoterapia skoncentrowana na przeniesieniu dla młodzieży z ciężkimi zaburzeniami osobowości

Lina Normandin, Ph.D.

Karin Ensink, Ph.D.

Alan Weiner, Ph.D.

Otto F. Kernberg, M.D.

**Psychoterapia skoncentrowana
na przeniesieniu
dla młodzieży
z ciężkimi zaburzeniami
osobowości**

Psychoterapia skoncentrowana na przeniesieniu dla młodzieży z ciężkimi zaburzeniami osobowości

Lina Normandin
Karin Ensink
Alan Weiner
Otto F. Kernberg

Uwaga!

Autorzy dołożyli starań, aby wszystkie informacje zawarte w tej książce były aktualne w momencie jej publikacji i zgodne z ogólnymi standardami psychiatrycznymi i medycznymi oraz aby informacje dotyczące dawkowania leków, planów leczenia i sposobów podawania były zgodne ze standardami ustalonymi przez Amerykańską Agencję ds. Żywności i Leków (FDA) oraz środowisko medyczne. W miarę postępu badań i praktyki medycznej standardy terapeutyczne mogą jednak ulec zmianie. Co więcej, w szczególnych sytuacjach może być konieczne zastosowanie specyficznych metod terapeutycznych, które nie zostały uwzględnione w tej książce. Z tych powodów oraz ze względu na to, że czasami występują błędy ludzkie i proceduralne, zalecamy czytelnikom stosowanie się do zaleceń lekarzy bezpośrednio zaangażowanych w opiekę nad pacjentami lub członkami ich rodzin.

Książki opublikowane przez American Psychiatric Association Publishing przedstawiają ustalenia, wnioski i poglądy poszczególnych autorów i niekoniecznie reprezentują politykę i poglądy American Psychiatric Association Publishing lub American Psychiatric Association.

Jeśli chcesz kupić 50 lub więcej egzemplarzy tego samego tytułu, przejdź na stronę <https://psychodynamika-dcp.pl/>, aby uzyskać więcej informacji.

Tłumaczenie:

Małgorzata Adamczyk-Szurek – rozdział 6, rozdział 7, aneks

Małgorzata Kaczmarek-Fojtar – wprowadzenie i przedmowa, rozdział 1

Judyta Kozicka – rozdział 4, rozdział 5, rozdział 8, rozdział 9, indeks

Jarosław Polak – rozdział 2, rozdział 3

Korekta polskiego wydania:

Monika Mielcarek red-kor

Łamanie:

Aleksandra Hajduk

Copyright © 2021 Wydawnictwo Amerykańskiego Towarzystwa Psychiatrycznego

WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE

Wydanie pierwsze

ISBN: 978-83-965192-0-7

Wydrukowano na papierze offsetowym 90 g

Dolnośląskie Centrum Psychodynamiczne

ul. Czolgistów 15

52-207 Wrocław

<https://psychodynamika-dcp.pl/>

Dedykujemy tę książkę naszym dzieciom i wnukom, a także naszej nauczycielce, Paulinie Kernberg, która rozpoczęła tę podróż w kierunku udzielania pomocy nastolatkom z zaburzeniami osobowości. Dedykujemy ją również naszym nastoletnim pacjentom, którzy przekonali nas, że młodzi ludzie z zaburzeniami osobowości zasługują na specjalistyczne leczenie oraz najlepszych terapeutów.

Spis treści

O autorach	IX
Przedmowa	XI
Wprowadzenie i przegląd podręcznika	XIII

CZĘŚĆ I

Modele psychopatologii i prawidłowego rozwoju do zrozumienia zaburzeń osobowości w okresie dorastania

1	Zaburzenia osobowości w okresie dorastania. Fenomenologia, rozwój i trafność konstruktów	3
2	Psychodynamiczna konceptualizacja osobowości, rozwoju osobowości oraz zaburzeń osobowości w okresie dojrzewania	31

CZĘŚĆ II

Podjęcie terapeutyczne

3	Główny cel i strategie	53
4	Ocena kliniczna i proces tworzenia diagnozy	61
5	Ustanowienie struktury leczenia i współpracy z rodzicami.	117
6	Techniki terapii skoncentrowanej na przeniesieniu dla młodzieży (TFP-A)	141
7	Taktyki TFP-A.	179

CZĘŚĆ III

Procesy i zastosowania

8	Fazy leczenia	199
9	Podsumowanie	221

ANEKS

	Podręcznik oceny adherencji i skala kompetencji w stosowaniu TFP-A (TFP-A/MACS)	223
	Bibliografia	237
	Indeks	249

O autorach

Lina Normandin, Ph.D. – profesor psychologii na Uniwersytecie Laval w Quebecu w Kanadzie oraz badaczka i dyrektorka Oddziału Badań i Leczenia Dzieci i Młodzieży w Université Laval Outpatient Clinic.

Karin Ensink, Ph.D. – profesor psychologii na Uniwersytecie Laval w Quebecu w Kanadzie oraz główna badaczka w Oddziale Badań i Leczenia Dzieci i Młodzieży w Université Laval Outpatient Clinic.

Alan Weiner, Ph.D. – nieetatowy pracownik Katedry Psychiatrii Weill Cornell Medical College, gdzie przeprowadza superwizje studentów psychiatrii i psychologii; jest też konsultantem na Wydziale Psychiatrii Dzieci i Młodzieży w Payne Whitney Westchester.

Otto F. Kernberg, M.D. – dyrektor Instytutu Zaburzeń Osobowości w Weill Cornell Medical College, profesor psychiatrii w Weill Cornell Medical College oraz analityk szkoleniowy i superwizor w Columbia University Center for Psychoanalytic Training and Research w Nowym Jorku.

Przedmowa

W OPTYMALNYCH warunkach dorastanie jest porywającym etapem w życiu, czasem osobistej eksploracji nowych obszarów wiedzy i umiejętności, zainteresowań i marzeń, który przygotowuje nastolatka do dojrzałego zaangażowania i satysfakcji z pracy, miłości i zabawy. To przepustka do czerpania biologicznej i psychologicznej radości z dorosłej miłości oraz seksualności, a także konsolidacji przyjaźni i sieci społecznych na całe życie. Dorastanie to okres wpisywania się w bieg historii i kultury oraz zajmowania własnego miejsca w naturze i społeczeństwie.

Ten okres rozwojowy nie jest jednak pozbawiony wyzwań. Bolesne uświadomienie sobie nieuchronności i rozpowszechnienia ludzkiej agresji, rywalizacji, konkurencji, zazdrości, zdrady oraz własnych ograniczeń sygnalizuje koniec infantylnej naiwności. To czas uczenia się podtrzymywania wiary, miłości, pewności siebie i zaufania w obliczu rozczarowań, niejasności i utraty złudzeń. Dzięki optymalnym zasobom psychologicznym i zewnętrznemu wsparciu sprostanie wyzwaniom, jakie niosą te przeciwności, zapewnia wystarczającą odporność na życiowe burze.

Niestety w przypadku trudnej historii rozwojowej oraz traumatyzującego i restrykcyjnego środowiska osobistego i społecznego rozwój nastolatków może zostać poważnie ograniczony i zniekształcony. W tym czasie może wzrastać uraza do świata, który wydaje się wrogi i obojętny. Wszystkie drogi do osiągnięcia osobistego rozwoju oraz stabilnej tożsamości, której nie zagraża niepewność i samotność, wydają się wtedy zablokowane. To zaś może zagrażać ogólnemu dobrostanowi i zdrowiu psychicznemu nastolatków.

Psychoterapia skoncentrowana na przeniesieniu dla młodzieży (ang. *Transference-Focused Psychotherapy for Adolescents*, TFP-A) jest wyspecjalizowaną psychoterapią psychodynamiczną nastawioną na eksplorowanie i rozwiązywanie konfliktów związanych z negatywnymi doświadczeniami i zachowaniami, które są wyrazem poważnych zagrożeń i ograniczeń w normalnym rozwoju nastolatka.

TFP-A jest klinicznie i empirycznie zbadanym połączeniem teorii i techniki psychoanalitycznej wykorzystywanych do specyficznych zakłóceń tożsamości, które sygnalizują rozwój ciężkich zaburzeń osobowości. Opis tej metody leczenia jest podstawowym celem tego podręcznika. Podczas gdy

stosowane techniki zwracają szczególną uwagę na aktualne dylematy i objawy pacjenta, naszym głównym celem jest rozwiązanie ograniczeń intrapsychicznych, które zakłócają normalny rozwój nastolatka w odpowiednich dla jego wieku sferach: miłości, seksualności, przyjaźni, intymności oraz dążeniu do edukacyjnego i twórczego sukcesu. W tym procesie zdolność adolescenta do autonomicznego i niezależnego funkcjonowania oraz bardziej dojrzałe i oparte na współpracy zaangażowanie w sprawy rodziny pochodzenia są częścią oczekiwanego rozwoju jego funkcjonowania społecznego.

Złożoność wyzwań związanych z budową tożsamości nastolatka wymaga od psychoterapeuty bycia na nie wyczulonym. Musi on być otwarty na pojawienie się nowych, nieprzewidzianych doświadczeń, a także lękowego wycofywania się w poczuciu zagrożenia związanego z otwarciem traumatycznych przeżyć z przeszłości.

Terapeuta musi zempatyzować się z niekonwencjonalną postawą pacjenta, jednocześnie pamiętając o realistycznych zadaniach, które muszą zostać podjęte przez nastolatka. Elastyczność i stanowczość oraz tolerancja i zrozumienie dla odbiegających od normy wartości i modeli relacji wpłyną na integrację wewnętrznych doświadczeń pacjenta. Terapeuta musi skonfrontować adolescenta z jego szerokimi możliwościami rozwoju i osiągnięcia sukcesu, a także z jego ukrytą, idealną wizją tego, co może osiągnąć, mając zarazem na uwadze realia konkretnej sytuacji terapeutycznej. W idealnych realiach terapeuta reprezentuje „trzeci głos” jako tłumacz i mediator między nastolatkiem, rodzicami, społeczeństwem i jego normami oraz wartościami. Ostatecznym celem jest wspieranie integracji ego w stopniu pozwalającym młodemu człowiekowi na samodzielne działanie.